

Beslutningsforslag nr. B 8. Fremsat den 4. oktober 1984 af Erik B. Smith (S), Hanne Andersen (S), Mette Groes (S), Qvist Jørgensen (S), Torben Lund (S), Lykketoft (S), Henning Rasmussen (S) og Taanquist (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om Dansk Hjælpemiddel Institut

Folketinget opfordrer regeringen til økonomisk at sikre Dansk Hjælpemiddel Institut, således at instituttets nuværende virksomhed kan opretholdes.

Instituttet bør fremover ledes af en bestyrelse, hvor dels stat, kommuner og amtskommuner, dels brugerorganisationer er repræsenteret.

Bemærkninger til forslaget

I det i tilknytning til bemærkningerne optrykte bilag beskrives Hjælpemiddelinstitutets arbejdsområder, og der angives nogle konsekvenser af en eventuel nedlæggelse af instituttet.

Landsforeningen af Vanføre, Ergoterapeutforeningen, Det centrale Handicapråd og De samvirkende Invalideorganisationer har alle indtrængende anmodet om, at Hjælpemiddelinstitutet oprettholdes.

Det forekommer forslagsstillerne indlysende, at en virksomhed, der sikrer danske arbejdspladser, sparer samfundet for mange millioner kroner og

samtidig er til uvurderlig gavn for handicappede, ikke bør nedlægges som følge af stridigheder mellem offentlige kasser vedrørende betalingen.

Det centrale Handicapråd har endvidere peget på, at det vil være rigtigt at få brugerrepræsentanter i instituttets bestyrelse. Det er naturligt, at de persongrupper, instituttets arbejde først og fremmest retter sig imod, er repræsenterede i instituttets ledelse. Forslagsstillerne har derfor udtrykkeligt omtalt sammensætningen af bestyrelsen og herunder, at også brugerorganisationer burde have sæde i bestyrelsen, i forslagets tekst.

DANSK HJÆLPEMIDDEL INSTITUT

September 1984

Fakta om instituttet og dets arbejdsområde

Prøvnings- og informationscenter for handicaphjælpemidler.

Landsdækkende servicecenter for kommuner og amtskommuner.

Oprettet 1980 af Det kommunale Momsfond efter initiativ fra socialstyrelsen.

Budget 4,5 mill. kr. i 1984. (Til sammenligning: stat og kommuner brugte i 1982 ca. 600 mill. kr. alene på hjælpemidler til hjemmeboende).

11 medarbejdere: 1 administrationschef, 1 teknisk leder, 2 ingeniører, 2 terapeuter, 1 jurist, 1 informationsmedarbejder og 3 assistenter.

Adresse i lejede lokaler hos Teknologisk Institut i Tåstrup. Overordnet målsætning for DHI

- skabe bedre hverdag for handicappede og ældre
- bidrage til hensigtsmæssige, gode og sikre hjælpemidler
- bidrage til bedre anvendelse af offentlige ressourcer
 - *penge (»rigtige« investeringer)
 - *personale (bruge tiden rigtigt)
 - *mindste dobbeltarbejde
- stimulere dansk produktion af hjælpemid-

ler.

DHIs aktiviteter (midler til at nå målsætning). Gennem de forløbne 4 år er der opbygget et institut, som løser følgende opgaver:

- prøvning (i nært samarbejde med nordiske lande)
- information (delvist overtaget fra socialstyrelsen)
- kursusvirksomhed
- koordinerende aktiviteter (konsulentbistand, udvikling m.v.)
- direkte rådgivning til kommuner og amtskommuner.

Der er udelukkende tale om opgaver, der ikke udføres af andre.

Opgaver, som afhjælper et stort savn ikke mindst hos kommuner og amtskommuner.

En nedlæggelse vil derfor få omfattende konsekvenser, økonomisk og servicemæssigt (se nærmere nedenfor : *Betydning af en nedlæggelse af Dansk Hjælpemiddel Institut*. Taleksempler side 5 viser, at alene 3 af projekterne på næste års arbejdsplan ville bevirke en offentlig besparelse på minimum 15 mill. kr. på årsbasis).

Betydning af eventuel nedlæggelse af Dansk Hjælpemiddel Institut*Konsekvenser generelt*

1. Ressourcer anvendt på 12 års forarbejde, 3 års opbygningsfase samt 1 års virkefase vil være tabt for fremtiden. Ekspertisen vil blive spredt.
2. Prøvningsvirksomheden vil ophøre. Dette omfatter udvikling af udstyr og metoder til prøvning af hjælpemidler ud fra kendskab til daglige brugssituationer.

- Prøvningen omfatter sikkerhed, holdbarhed og funktionsduelighed m.v.
3. Den trykte information vil blive ringere. Et omfattende forarbejde for udgivelse af DHIs egen produktinformation vil være delvis spildt. En eventuel fortsat information kan ikke baseres på prøvning, vil udelukkende bygge på forhandleroplysninger og ikke være sammenlignelig.
4. Kursusvirksomheden vil ophøre.

Instituttet afholder kurser for de amtskommunale hjælpemiddelcentralers terapeuter, teknikere m.fl. om de enkelte hjælpemiddelgrupper og brugssituationer.

Materialet kopieres og anvendes i hjælpemiddelcentralernes undervisning af kommunernes personale i hjælpemiddelformidlingen.

5. Det koordinerende led mellem leverandører og offentlige indkøbere af hjælpemidler vil mangle. Et opbygget samarbejde med leverandører om bl.a. fremme af dansk produktion vil stagnere. Produktudviklingen vil naturligt blive styret mere af efterspørgslen (mængden) end af behovet hos den enkelte handicapgruppe. Hjælpemiddelmarkedet vil i højere grad blive »sælgers marked«.
6. Arbejdet med undersøgelse og vejledning i administration af hjælpemiddelformidlingen vil ophøre. Det drejer sig om genbrug, indkøb m.v. i form af rapporter og opfølgende temavirksomhed.
7. Den direkte rådgivning til kommuner og amtskommuner vil ophøre. Det drejer sig om produktorientering, teknisk bistand og anden rådgivning.

Hvilke projekter er gennemført?

På følgende områder er prøvninger afsluttet og information udgivet i Socialstyrelsens Hjælpemiddelinformation:

- indstillelige senge
- personløftere
- manuelle og elektriske kørestole
- stokke til voksne
- ganghjælpemidler til børn

Følgende publikationer er udgivet af DHI selv:

- genbrug af hjælpemidler
- gangsikker gulvbelægning
- rengøring af toiletforhøjere

Kurser og/eller temadage er afholdt om følgende emner:

- kørestole
- senge
- personløftere
- nødkaldeanlæg
- toiletforhøjere

Hvilke projekter står foran snarlig gennemførelse/afslutning?

Der er gennem et år via behovsundersøgelse m.v. arbejdet på udgivelse af DHIs egen produktinformation, bygget op efter et fælles nordisk nummersystem, som afløsning for socialstyrelsens røde mapper.

Udgivelsen skulle starte medio september, men er sat i bero p.g.a. den opståede situation.

Informationsmateriale, der kan færdiggøres på lavere udstyrmæssigt niveau inden en lukning, omfatter følgende områder:

- toiletforhøjere
- børnestokke
- båndoptagere
- personløftere
- senge
- vejledning ved køb og salg

På følgende områder er projektarbejdet endnu uafsluttet, men udgivelse kan eventuelt ske i forkortet form:

- el-kørestole
- hvilestole
- kørestolspuder
- ramper til kørestole

Af øvrige aktiviteter kan følgende gennemføres:

- kursus om bade- og toiletrum
- udarbejdelse af landsdækkende nummersystem til identifikation af det enkelte hjælpemiddel (udbygning af et nordisk system, der beskriver hjælpemiddelgrupper)
- igangsætning af udviklingsarbejde om taleforstærkere hos Lydteknisk Institut
- igangsætning af et udviklingsarbejde hos Kommunedata af EDB-program for styring af den daglige hjælpemiddelformidling, såfremt en igangværende behovsundersøgelse er positiv
- igangsætning af leverandørregister med angivelse af produktområder.

Hvilke projekter kan ikke gennemføres, herunder projekter, som kan igangsættes, men uden vished om videre skæbne grundet manglende opfølgning?

(Projekter ifølge udkast til arbejdsplan for 1985).

1. Prøvning og information om voksenble-
er.
2. Prøvning og information om rollatorer.
3. Prøvning og information om specialstok-
ke.
4. Prøvning og information om trappelifte.
5. Prøvning og information om båndopta-
gere (løbende prøvning).
6. Prøvning og information om senge (lø-
bende prøvning).
7. Prøvning og information om badestole.
8. Prøvning og information om manuelle
kørestole.
9. Prøvning og information om sengetilbe-
hør.
10. Prøvning og information om urinopsam-
lingsposer.
11. Prøvning og information om 3-hjulede
cykler.
12. Prøvning og information om nødkalde-
anlæg.
13. Prøvning og information om telefonhjæl-
pemidler.
14. Udvikling af prøvningsmetoder for batte-
rier til el-kørestole.
15. Fastlæggelse af anvenderkrav til samt
vedligeholdelse af Nordisk Register for
handicaphjælpemidler.
16. Opfølgning af prøvninger ved diverse
kurser.
17. Opfølgning af undersøgelser om gen-
brug, indkøb, temadage m.v.

*Nogle taleksempler på konsekvenser af de ik-
ke-gennemførlige projekter:*

Ad 1. Prøvning og information om vok-
senbleer.

Det anslås, at der anvendes ca. 100 mill.
voksenbleer årligt i Danmark. Prøvningsba-
seret information vil give sammenlignelige
oplysninger til indkøbere og skærpet konkur-
rence blandt leverandører. Såfremt dette blot
fører til 2 øres besparelse pr. ble er den sam-
lede besparelse 2 mill. kr. på årsbasis.

Ad 14. Udvikling af prøvningsmetoder for
batterier til el-kørestole.

Det anslås, at der er ca. 3000 el-kørestole i
brug i Danmark, og de bruger 2 batterier
hver, i alt 6000 batterier.

Den gennemsnitlige levetid for batterierne
er p.t. 1 år, og hvert batteri udsættes for op-
ladning 1 gang om dagen, altså 365 oplad-
ninger.

Erfaringer fra andre anvendelser af syre-
batterier viser, at 1500 opladninger er nor-
men.

En fordobling af antallet af opladninger,
til 720, er altså ikke urealistisk, hvorfor det
forventes, at projektet vil føre til minimum
en fordobling af batteriernes levetid. 1 batteri
koster ca. 1000 kr. Besparelse ved fordoblet
levetid af 6000 batterier er således 3 mill. kr.
på årsbasis.

Ad 17. Opfølgning af undersøgelsen om
genbrug.

Rapporten om genbrug bekræfter bl.a., at
mange hjælpemidler henstår ubenyttede efter
kort tids brug i institutioner m.v.

På grundlag af tal fra en amtskommune
og tre kommuner, som har genbrugsordning,
er det beregnet, at der disse steder spares
nyindkøb svarende til 16,50 kr. pr. indbygger
på årsbasis. Dette svarer til 85 mill. kr. på
landsplan. Med fradrag af diverse omkost-
ninger, forbehold m.v. anslår rapporten, at
det – ved anvendelse af rapportens anvisnin-
ger – vil være muligt at opnå en samlet be-
sparelse på 20–40 mill. kr. på årsbasis.

Nu ligger rapporten der til fri afbenyttelse.
Men det har vist sig, at en aktiv opfølgning
f.eks. i form af opsøgende kursusvirksom-
hed/temadage er nødvendig for at sætte pla-
nerne i gang.

Instituttets indsats i så henseende anslås at
være nødvendig i over halvdelen af tilfælde-
ne. Altså en besparelse på minimum 10–20
mill. kr. på årsbasis.